

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Član 1.

U članu 14. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/10 i 75/13) u stavu 4. riječi „sindikata“ mijenjaju se riječima „predstavnici reprezentativnog sindikata za teritorij FBiH“.

U istom članu i stavu, iza riječi „predstavnici reprezentativnog sindikata za teritorij FBiH“ dodaju se riječi „predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavaca za teritorij FBiH“.

Član 2.

U članu 15. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/10 i 75/13) u stavu 2. brišu se riječi: „iz svojih sredstava“.

U istom članu i stavu, u tački 1. iza riječi „poslodavca“ briše se „;“ i dodaju riječi „osim liječničkih pregleda radi utvrđivanja sposobnosti za rad prije zasnivanja radnog odnosa.“

U istom članu dodaje se novi stav 3. koji glasi: Troškove specifične zdravstvene zaštite iz stava 2. ovog člana, osim troškova iz tačke 3. snosi poslodavac.

Iza stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi: Troškovi pregleda iz stava 2. tačke 3. ovog člana idu na teret kantonalnog zavoda osiguranja.

Član 3.

U članu 37. stavu 3. briše se tačka i dodaju riječi: osim troškova pregleda iz člana 15. stav 2. tačka 3. ovog zakona.

Član 4.

Iza člana 196. dodaje se novi član 196.a koji glasi: „Zdravstvena inspekcija, pored poslova utvrđenih propisom o inspekcijama u FBiH i ovim zakonom, postupa u skladu sa važećim propisima o zdravstvenom osiguranju na području FBiH.“

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenim novinama Federacije BiH.

OBRAZLOŽENJE ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

I - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Poglavlju III član 2. pod b) i članu 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Prema navedenim odredbama predviđena je podijeljena nadležnost federalne vlasti i kantona u oblasti zdravstva, s tim da:

- federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove nadležnosti (član III 3. stav 3);
- kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III 3. stav 4.);

U skladu sa potrebama, nadležnosti u oblasti zdravstva ostvaruju se od strane kantona koordinirano od federalne vlasti (član III 3. stav 1.), pri čemu federalna vlast uzima u obzir različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju (član III 3. stav 3.).

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predložene izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti odnose se na dijelove Zakona koji reguliraju:

- sastav i rad zdravstvenog savjeta
- mjere specifične zdravstvene zaštite koje mora obezbijediti poslodavac
- inspekcijski nadzor.

U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, u članu kojim se propisan rad zdravstvenog savjeta neophodno je propisati da u radu zdravstvenog savjeta učestvuju i predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavaca sa teritorije FBiH. Također, u Zakonu je neophodno precizirati da u radu Savjeta učestvuju predstavnici reprezentativnog sindikata sa teritorije FBiH, jer je trenutna formulacija neprecizna i nejasno je na koji se sindikat misli.

U dijelu Zakona koji se odnosi na zdravstvenu zaštitu koju organizuje i obezbjeđuje iz svojih sredstava poslodavac, neophodno je propisati da liječnički pregledi radi utvrđivanja sposobnosti za rad po nalogu poslodavca i koje plaća poslodavac ne podrazumijevaju liječničke preglede koji je radnik dužan obaviti prije zasnivanja radnog odnosa, a kojima se utvrđuje da zdravstveno stanje radnika i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta. Također, propisana je obaveza da troškovi preventivnih pregleda radnika (prethodni, periodični, kontrolni i ciljani) idu na teret kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja.

Obzirom da je Inicijativom za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenom osiguranju predloženo postupanje nadležnih inspekcijskih organa u slučajevima

uočenih nepravilnosti u pogledu utvrđivanja privremene spriječenosti za rad, u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti u poglavlju zdravstveno-inspekcijski nadzor je neophodno dodat upućujuću odredbu na taj Zakon.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. predložena je izmjena člana 14. stav 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, u smislu preciziranja da u radu Savjeta učestvuju predstavnici reprezentativnog sindikata sa teritorije FBiH, a ne sindikata kako je trenutno propisano. Propisivanje učešća sindikata u radu Savjeta u suprotnosti je sa Zakonom o radu, koji propisuje da samo sindikat odnosno udruženje poslodavaca kome je utvrđena reprezentativnost u skladu sa Zakonom o radu ima pravo zastupati svoje članove pred poslodavcem, organima vlasti, udruženjima poslodavaca, drugim institucijama, odnosno pravnim licima. Shodno tome, neophodno je odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti uskladiti sa odredbama Zakona o radu.

Također, predloženo je propisivanje učešća predstavnika reprezentativnog udruženja poslodavaca sa teritorije FBiH u radu zdravstvenog savjeta. Ukoliko je Zakon propisao, iako neprecizno, učešće sindikata u radu savjeta ne vidimo razlog zašto se ne bi propisalo da u radu savjeta učestvuju i predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavaca. Poslodavci su ti koji zapošljavaju radnike, pune budžetske i vanbudžetske fondove, te izdvajaju sredstva za doprinose. S obzirom na naprijed navedeno, logično je dati im mogućnost da učestvuju u radu zdravstvenog savjeta. Ujedno, poslodavci su obavezni da provode mjere specifične zdravstvene zaštite s ciljem stvaranja uslova za zaštitu zdravlja radnika na radnom mjestu, obavezni su da organiziraju i plaćaju zdravstvenu zaštitu (kroz plaćanje liječničkih pregleda, provođenje mjera za otkrivanje i sprečavanje profesionalnih bolesti, praćenje uslova i sigurnosti na radu, upoznaju radnike sa zdravstvenim mjerama zaštite na radu i sl.) stoga je neophodno da im se obezbijedi učešće u radu zdravstvenog savjeta. Na taj način će se u velikoj mjeri doprinijeti unaprijeđenju zdravstvene zaštite.

Opravdanost našeg prijedloga pokazuje i praksa zemalja u regiji u kojima su predstavnici poslodavaca i sindikata dio Savjeta za zdravlje. Tako je naprimjer, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Republike Hrvatske u članu 12. jasno definirano da se mora osigurati sudjelovanje poslodavaca u zdravstvu kroz članstvo u Savjetu za zdravlje.

Naglasit ćemo da je naš prijedlog u saglasnosti sa Konvencijom o najnižim standardima socijalne sigurnosti, broj 102 iz 1952. godine.

Članom 2. predložena je izmjena člana 15. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Članom 15. stav 2. tačka 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisana je obaveza poslodavca da iz svojih sredstava organizuje i obezbjeđuje liječničke preglede radi utvrđivanja sposobnosti za rad po nalogu poslodavca. Ovu odredbu je neophodno izmijeniti u smislu jasnog preciziranja da liječničke preglede prije zasnivanja radnog odnosa, a kojima se utvrđuje da zdravstveno stanje radnika i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta ne idu na teret poslodavca.

Zakonom o zaštiti na radu propisano je da niko ne može zasnovati radni odnos ukoliko se prethodno ne utvrdi da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta. Kako ne bi došlo do dileme i različitog tumačenja u praksi da li se pod liječničkim pregledima iz člana 15. stava 2. tačke 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti podrazumijevaju i liječnički pregledi koje radnik dostavlja kod zasnivanja radnog odnosa, neophodno je izvršiti izmjenu kako je i predloženo. Troškove zdravstvenog pregleda kojim se utvrđuju opće psihofizičke sposobnosti za rad kao i specifične sposobnosti za određeni posao prije stupanja na rad ne trebaju da snose poslodavci. Ujedno naglašavamo da je radniku u interesu da zasnuje radni odnos i da utvrdi da su njegove sposobnosti u skladu s radnim mjestom na koje se zapošljava.

Također, predloženo je da se u članu 15. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propiše obaveza da troškovi preventivnih pregleda radnika (prethodni, periodični, kontrolni i ciljani) idu na teret kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja.

Argumente za to navest ćemo u nastavku:

- Obzirom da se nisu rasteretili poslodavci smanjenjem stopa doprinosa, a naglašavamo da je stopa doprinosa u FBiH najveća u Evropi, neophodno je rasteretiti poslodavce preduzimanjem drugih adekvatnih mjera. Poslodavci imaju obavezu da plaćaju doprinose za zdravstveno osiguranje u iznosu od 4% na bruto iznos, pune fondove i sasvim je opravdano zahtijevati da dio tereta koji imaju kroz provođenje specifične zdravstvene zaštite ide na teret zavoda za zdravstveno osiguranje.

- Naš prijedlog je u skladu sa Direktivama EU i međunarodnim konvencijama, jer nigdje nije propisana obaveza poslodavca da snosi troškove prethodnih, periodičnih, kontrolnih i ciljanih pregleda.

Direktiva Vijeća od 12. juna 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (89/391/EEZ) propisuje da mjere koje se odnose na sigurnost, higijenu i zdravlje na radnom mjestu ni u kom slučaju ne smiju uključivati finansijski trošak za radnike.

Konvencija br. 155 o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu i o radnom okruženju u dijelu koji se odnosi na obaveze poslodavca nigdje ne navodi da je obavezu poslodavca da snosi troškove navedenih pregleda.

- Također, uporednopravna analiza zakonodavstva država iz regiona pokazuje da u pojedinim državama zavod refundira troškove prethodnih i periodičnih ljekarskih pregleda. Tako naprimjer, u Hrvatskoj, koja je svoje zakonodavstvo uskladila sa Direktivama EU, troškove prethodnog pregleda snosi poslodavac, a Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje obvezan je vratiti navedeni iznos poslodavcu u roku od 45 dana od prijema zahtjeva za povrat uz predočenje odgovarajuće dokumentacije. Troškove periodičnih i kontrolnih pregleda direktno snosi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Članom 3. predložena je izmjena člana 37. Zakona.

U skladu sa predloženom izmjenom člana 15. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, neophodno je izvršiti izmjenu člana 37. u dijelu koji se odnosi na troškove specifične zdravstvene zaštite.

Članom 4. predloženo je da se u Zakon doda novi član 196.a u dijelu koji propisuje zdravstveno-inspekcijski nadzor. Obzirom da je Inicijativom za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenom osiguranju predloženo postupanje nadležnih inspekcijskih organa u slučajevima uočenih nepravilnosti u pogledu utvrđivanja privremene spriječenosti za rad, u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti u poglavlju zdravstveno-inspekcijski nadzor je neophodno dodati upućujuću odredbu na taj zakon. Razlozi i detaljno obrazloženje navedeno je u Inicijativi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, koju je potrebno razmatrati skupa sa ovom inicijativom.

Članom 5. propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna finansijska sredstva niti iz Budžeta FBiH, a niti iz Budžeta kantona.

ODREDBE ČLANOVA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI KOJE SE MIJENJAJU

Član 14.

Društvena briga za zdravlje na nivou općine obuhvata ocjenjivanje rada zdravstvenih ustanova i kvaliteta zdravstvenih usluga, kao i osiguranje finansijskih sredstava za unapređenje njihovog rada i kvaliteta zdravstvenih usluga u skladu sa potrebama stanovništva i mogućnostima jedinice lokalne samouprave u skladu sa posebnim zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji.

Društvena briga iz stava 1. ovog člana ostvaruje se osnivanjem zdravstvenog savjeta na nivou općine koji planira i evaluira provođenje zdravstvene zaštite na području jedinice lokalne samouprave, daje mišljenje na planove i programe zdravstvene zaštite za područje lokalne samouprave, predlaže mjere za poboljšanje dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite, prati povrede prava pacijenata i poduzima mjere za unapređenje tih prava na svom području, te obavlja i druge poslove i zadatke u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Broj članova zdravstvenog savjeta određuje se statutom općine.

U radu savjeta iz stava 2. ovog člana učestvuju, po pravilu, predstavnici jedinice lokalne samouprave, pacijenata, mladih, komora iz oblasti zdravstva, stručnih udruženja, udruženja za zaštitu prava pacijenata, sindikata, zdravstvenih ustanova odnosno privatnih praksi, crvenog križa sa područja jedinice lokalne samouprave.

Član 15.

Mjere specifične zdravstvene zaštite koje mora osigurati poslodavac s ciljem stvaranja uvjeta za zaštitu zdravlja uposlenika na radnom mjestu i poticanja zdravstveno odgovornog ponašanja usmjerene su na provođenje:

- mjera za sprečavanje i otkrivanje profesionalnih bolesti, sprečavanje povreda na radu i pružanje odgovarajuće prve pomoći;
- mjera za zaštitu zdravlja uposlenika koji su na radnom mjestu izloženi posebnim opasnostima po zdravlje;
- mjera zdravstvene zaštite propisanih posebnim propisima.

Radi provođenja mjera iz stava 1. ovog člana poslodavac organizira i osigurava iz svojih sredstava zdravstvenu zaštitu uposlenih koja obuhvata najmanje:

- liječničke preglede radi utvrđivanja sposobnosti za rad po nalogu poslodavca;
- provođenje mjera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom

i sprečavanje povreda na radu;

- preventivne preglede uposlenih (prethodne, periodične, kontrolne i ciljane preglede) u zavisnosti od spola, uzrasta i uvjeta rada, kao i pojavu profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti;
- sanitarne preglede radi zaštite uposlenih i ostalog stanovništva od zaraznih bolesti u skladu sa propisima o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, zaštite potrošača, odnosno korisnika i druge obavezne zdravstvene preglede u skladu sa zakonom;
- upoznavanje uposlenih sa zdravstvenim mjerama zaštite na radu i njihovo obrazovanje u vezi sa specifičnim uvjetima, kao i na korištenje osobnih i kolektivnih zaštitnih sredstava;
- osiguranje sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u objektima pod sanitarnim nadzorom i drugim objektima u kojima se obavlja djelatnost od javnog interesa u skladu sa propisom o sanitarnom nadzoru, kao i osiguranje i provođenje općih mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti u skladu sa propisom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti;
- druge preventivne mjere (neobavezne vakcinacije, neobavezni sistematski pregledi) u skladu sa općim aktom poslodavca;
- praćenje uvjeta rada i sigurnosti na radu, kao i procjene profesionalnih rizika u cilju unapređivanja uvjeta rada i ergonomskih mjera prilagođavanjem rada psihofiziološkim sposobnostima uposlenih;
- praćenje obolijevanja, povređivanja, odsutnosti sa posla i smrtnosti, posebno od profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom, povreda na radu i drugih zdravstvenih oštećenja koja utiču na privremenu ili trajnu izmjenu radne sposobnosti;
- učešće u organizaciji režima rada i odmora uposlenih, kao i u procjeni nove opreme i novih tehnologija sa zdravstvenog i ergonomskog stanovišta;
- provođenje mjera za unapređivanje zdravlja radnika izloženih zdravstvenim rizicima u toku procesa rada, uključujući i ocjenjivanje i upućivanje radnika uposlenih na posebno teškim i rizičnim poslovima na zdravstveno-preventivne aktivnosti i odmor;
- ukazivanje prve pomoći u slučaju povrede na radnom mjestu.

Član 37.

Specifična zdravstvena zaštita zaposlenika ostvaruje se na osnovu ugovora između poslodavca i zdravstvene ustanove koja u svom sastavu ima djelatnost medicine rada, ili ugovorom sa specijalistom medicine rada u privatnoj praksi.

Za potrebe praćenja, proučavanja i unapređenja djelatnosti specifične zdravstvene zaštite može se osnovati zavod za medicinu rada kantona, odnosno zdravstvena ustanova za specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika.

Troškove specifične zdravstvene zaštite snosi poslodavac.